

נדודי

16.8.2024 — 10.10.2024

חינוך בזמן מלחמה

التربية زمن الحرب: هجرة التعلم

Migratory Schooling: Education in Wartime

למידה

בִּי באוקטובר האדמה רעדה

תערוכה זו נולדה מתוך אמונה בתפקידם ובכוחם של המורים ומתוך רצון להוקיר את המורות והמורים, ואת נשות החינוך ואנשי החינוך הרבים אשר לא ויתרו והתייצבו בימים קשים של חוסר ודאות לצידם של תלמידי ותלמידות ישראל ויצרו איתם יש מאין.

קרן טראמפ עוסקת בימים של שגרה בהרחבת מעגל המצוינות במתמטיקה ובמדעים. מאז 7 באוקטובר התגייסה הקרן, כמו רבים וטובים, לסייע היכן שאפשר. לא הופתענו לגלות כבר בימים ובשבועות הראשונים שלאחר 7 באוקטובר שאנשי החינוך – המורות והמורים, המנהלות והמנהלים, ותיקות וצעירים מכל המגזרים, מכל האזורים, מכל המקצועות ומכל התחומים – התגייסו לעזור לתלמידים ברחבי הארץ באי־סוף דרכים.

פגשנו מורים ומורות שפוננו עם משפחותיהם (יחד או בנפרד מתלמידיהם), מורות שכבר פרשו ולקחו חופשה מעבודה חדשה כדי להגיע לבתי ספר ארעיים, מורים במילואים שדאגו להתקשר תוך כדי לחימה לתלמידיהם ולשאול לשלומם ומורות שעברו בין מרכז מפונים אחד למשנהו כדי להיות שם עבור תלמידי הכיתות שלהן שהתפזרו ברחבי הארץ.

מורים, מנהלות, תלמידות והורים, כמעט כל מי שפגשנו באותם ימים במלונות המפונים ובאתרי המפונים בצפון ובדרום, דיבר על הרצון ועל הצורך ליצור לתלמידים איים של שפיות, מקומות של שמחה, תקווה ועתיד.

לפני 12 שנה יצר בית הספר מוסררה, בעקבות פנייתה של קרן טראמפ, את התערוכה "דרך מורה", שביקשה לעורר שיח חיובי על דמותו של המורה הישראלי. באופן טבעי ואולי גם כהמשך ישיר לאותה תערוכה חזרנו לאותו בית היוצר כדי לתעד שוב את עבודת המורים, הפעם לצערנו בעת מלחמה.

אנחנו מקווים שהרגעים האנושיים ויוצאי הדופן שנלכדו בעין המצלמה יעניקו למתבוננים בהם רסיסים של תקווה ואמונה ברוח האדם.

נדודי למידה

תפיסת הצילום כפרקטיקה הומנית, חברתית, המאפשרת התבוננות עמוקה באנשים, בחייהם ובמרקמם השברירי מצויה בבסיס הפרויקט **נדודי למידה**. גופי העבודות, שיצרו הצלמות. ים, מרכיבים דיוקן אנושי של ארעיות, של פליטות פנימית ושל היעדר ביטחון; של קיום בין זמנים ובין מקומות. זהו דיוקן, המתהווה במערכות חינוך של יחידים ושל קהילות בשעת מלחמה – למידה במרחבים חלופיים, שהם ההפך מן הביתי, הבטוח והמוכר.

בעת שבה המושג הנפשי של האל־ביתי הופך למציאות מתמשכת עבור אוכלוסיות שלמות, הצילום הוא שנשלח ללכוד את מצב הביניים בתוך שבין התרשמות אישית לבין מסע תיעודי, בין חשיפה חוקרת לבין "היות עם הדברים". **נדודי למידה** היא חשיבה על צילום יזום כמהלך אמנותי רחב, המהווה פעולה חברתית משמעותית ברגע מכריע – אפשרות לראיית פני המציאות והבנתה מתוך מבט ובחירה של הצלמות. ים עצמן.ם, כחלק מן הזמן ומן המקום.

בית הספר מוסררה, בשיתוף עם קרן טראמפ, הזמין תשעה צלמים וצלמות ואמנית סאונד אחת לתעד את מרכזי הלמידה החדשים, שנוצרו כחלופות לבתי ספר באזורים שפוננו על ידי מדינת ישראל בעקבות אירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל. מרכזים אלה, שחלקם הוקמו על ידי משרד החינוך ואחרים הם פרי יוזמות פרטיות ומקומיות, כינסו לתוכם קהילות של תלמידות. ים ושל מורות. ים מאזורים שונים בארץ מתוך חתירה עיקשת ליצור שגרה במציאות מתמשכת של טראומה ושל מלחמה, במצבים של מחסור בפתרונות ארגוניים ברמת המדינה. העבודות נוצרו בין החודשים דצמבר 2023 ופברואר 2024, וגם כעת הן מוצגות במציאות של מלחמה, של פינוי מהבית וחיים שבריריים של עשרות אלפי אנשים.

אחדים מהאמנים בחרו להציב במרכז התצלומים את הילדים והמתבגרים, את מוריהם ומשפחותיהם מתוך הסכמה וכחלק מדיאלוג מתמשך עמהם. אחרים בחרו להתמקד בחללים שהוסבו לכיתות לימוד (כגון מקלטים, אולמות כנסים, מבואות של בתי מלון), כשהם מרוקנים מאנשים, ומפגישים בתוכם את שימושם המקורי עם הפעילות החינוכית הארעית. במקד

עבודותיהם של האמניות. ים מצוי הצילום כפעולת חליפין בין מושאו לבין הצופה ובין המצולמים לבין המצלמה – פעולה השתתפותית של אחריות אזרחית וציבורית. זהו צילום ככלי הומניסטי, חברתי, המאפשר לנו לראות את העולם מבעד לעיניהם של אחרים, כלי המעודד חמלה ומודעות תוך בחינת תפקיד הצלמים. ות בעיצוב נרטיבים, המדגישים אנושיות משותפת ומעוררים לפעולה.

מיכל חלבין מצלמת את תלמידי קיבוץ דן, הלומדים בבית הספר רמות בחיפה, בצילום מהיר ואינטימי, ומייצרת שדה משחק בינה לבין הילדים; מעין הרפתקה, המשקפת את היותם מנותקים מסביבתם הטבעית. בו בזמן היא מעניקה להם את כוח החזרת המבט בדיוקנאות אישיים ונוקבים, שבהם הילדים מישירים מבט אלינו, הצופים, תובעים תשומת לב אישית, משתהה, על פני הסתכלות חולפת, אגבית.

נורית ירדן מצלמת בגני הילדים, הממוקמים בחללים אלטרנטיביים של בתי מלון ובמקלט, בזמנים שהילדים אינם נמצאים בהם. תצלומיה מבליטים את הזרות ואת אי-ההלימה בין המשחקים ורהיטי הגן הילדותיים לבין החללים בעלי האסתטיקה המיושנת והמוזנחת.

יעקב ישראל צילם את מפוני שלומי וקריית שמונה בבית הכרם בירושלים במצלמת נגיטב שחור-לבן גדולה, הדורשת תהליכי צילום ממושכים. ישראל יוצר תחושה של ריחוק ושל זיכרון – רגע מתמשך בזמן, מן ההווה אל העבר, ומן העתיד אל ההווה. בתוך כך, ה"עכשיו", ההופך בכל רגע לזמן עבר, מנכיח מסע בתוך הוויית החיים הטראומטית של המצולמים.

רונית פורת, המפונה בעצמה מקיבוץ כפר גלעדי לכפר הנופש דריה בקיבוץ האון, מצלמת במגוריה הזמניים, תוך איסוף חומרים ארכיוניים המציגים ציפורים נודדות, לצד צילום והקלטה של ילדים מקהילתה שפונתה. עבודתה הסופית מורכבת כקולאז' היברידי, סוריאליסטי ואסוציאטיבי, העוסק בחוסר היכולת לקלוט את המציאות. פורת יוצרת מטמורפוזה של חומרים תיעודיים ואישיים, ההופכים לפואטיקה חזותית של כאב.

תצלומיה של **רלי אברהמי**, שאותם יצרה בשיתוף עם בן זוגה, **אבנר אברהמי**, מתוך שיחות עם המצולמים, הם דיוקנאות קבוצתיים של תלמידים. ות ושל מורים. ות במרחבי למידה בתל אביב, המלווים בטקסט תיעודי על הדמויות המצולמות ועל הרקע, שממנו הן באות.

האסתטיקה המובחנת – יופי דרמטי, הזרוע ברמזים איקונוגרפיים על המצולמים והסיפורים שהם נושאים – מדגישה את הפערים הרגשיים והפיזיים שבחיהם בהווה ואת מורכבות הסיטואציה הצילומית.

תצלומיו של **רון עמיר** מתמקדים בחללים האלטרנטיביים-מלכתחילה של מרחבי הלימוד במתחמים ובמתקנים של החווה לחינוך חקלאי ולימודי סביבה בהר תבור, לשם הופנו תלמידי בית הספר היסודי מערב אל-עראמשה. עמיר חושף את המבט לסביבת הטבע ולבנייה של הסביבה הלימודית הארעית בתוכה, כאשר הערוגות, שבהן מגדלים התלמידים ירקות, הנקראות על שם מורותיהן, מסמנות את הגעגוע ואת תחושת העקירה. תצלומיו מפנים זרקור למורכבות המפגש בין-תרבותי במצב המלחמתי של פליטות וקשר לאדמה ולמקום.

באמצעות צילום בנגטיב שחור-לבן בפורמט גדול, **גסטון צבי איצקוביץ** ממקד את המבט, פעם אחר פעם, ברכיבים הזמניים, המסמנים את המפונים הנוכחים-נעדרים בתוך חללי הקבע הגנריים, המזהים, של בתי המלון בארץ, שהינם מלכתחילה מקומות של אירוח, ולא של קבע. תצלומיו מדגישים את האירוניה ואת הפערים, המתקיימים יום-יום, שעה-שעה.

רונה יפמן, ששהתה בקרב קהילת המפונים בקיבוץ מזרע, ניסחה אופני מבט שונים, רגועים, חולפים, אקראיים לכאורה, באמצעות המצלמות שלה ובאמצעות מצלמות, שנתנה בידי הילדים. בעבודתה יצרה יפמן מעין ארכיון של ההווה, המתכנס לכדי וידיאו מתמשך בזמן. הפעולה הדוקומנטרית/קולנועית שלה מגלמת מפגש בין-אישי בעיקר עם תלמידים. ות מפונים. ות, המורכב משיחות יומיומיות ומתיאור ישיר של חווית הפינוי. יצירתה מעבירה את תחושת הבהילות, התלישות ואי-הידיעה המתמשך בהירות שובת נפש, דווקא דרך הקשר האינטימי שמנכיחה המצלמה, מתוך הסיפורים הקטנים, השיתוף החוויתי והפתיחות של המצולמים. ות.

איליה יפמוביץ מתמקד בתצלומיו בדמויות המקימים והמובילים של מערכי החינוך של המפונים לים המלח ולשפיים. תצלומיו מפגישים אותם עם הנופים ועם סביבות הלימוד המאולתרות והמלאכותיות, שאליהן נאלצו להסתגל. המפגש מייצר יופי בוהק וכואב, המדגיש את הבדידות ואת ההירואיות כאחת.

יקי קרן-הוס היא היוצרת היחידה בפרויקט שאינה צלמת, אלא מוסיקאית, מלחינה ומרצה, שחומר הגלם שלה הוא הקלטות מן הסביבה

הקרובה ואמנויות אחרות. ביצירתה לפרויקט השתמשה קרן-הוס בקטעים משיריו של דן פגיס, "תרגילים בעברית שימושית" – שיר פוליטי, הנשען על תבניות הנהוגות בספרי לימוד. היא משתמשת בשיר כמראה למציאות המורכבת והטעונה, ובפרט – לזו של מרכז הלמידה לילדי שדרות בים המלח. עבודת הסאונד שלה ערוכה מקטעי הקלטה ישירים של שיחות חולין ומשיעורים פרונטליים, הנערכים במעין שגרה במציאות לא ודאית, ונאספים לשברירי רגש של מתח לצד יסודות מאזנים. הסאונד מעניק תחושה של טשטוש תודעתי, של תזוזה ותזזית, של פיזור דעת ומיקוד גם יחד, בעוד בתי השיר של פגיס חותכים את הבליל הרגשי הטעון בהקראה חדה ונוקבת.

"המצלמה היא כלי, המלמד אנשים לראות בלי מצלמה", אמרה דורותיאה לאנג, אחת ממשתתפות פרויקט התייעוד היזום של מנהלת החקלאות האמריקאית – גוף ממשלתי, שפעל לסייע לאזורים הכפריים בתקופת השפל הכלכלי (1935-1944). שם נועד הצילום להביא עדות, לשקף את המצב האנושי ולהסב אליו את מבט המדינה והאזרחים. עבודותיהם של הצלמים שהשתתפו באותו פרויקט לצד לאנג, בהם ווקר אוונס וגורדון פארקס, נחקקו בתולדות הצילום ושינו את פני הצילום המכונה תיעודי-חברתי. גם התערוכה "משפחת האדם" במוזיאון לאמנות מודרנית בניו יורק ב-1955, שנולדה כתגובה לעשור שלאחר מלחמת העולם השנייה, הייתה מעין הצהרת סולידריות גלובלית ישירה וריכזה מאות תמונות של צלמים מרחבי העולם מתוך תפיסה, שהצילום יכול ללכוד את "מכלול החיים, מלידה ועד מוות", כפי שהצהיר האוצר, הצלם ומנהל מחלקת הצילום של המוזיאון דאז, אדוארד סטייבן. במוקד פרויקטים איקוניים אלו נמצאו ההנעה לאמפטיה ולהזדהות באמצעות דימויים, שהפכו לבלתי נשכחים.

הפרויקט **נדודי למידה** לוקח את הצילום לתוך מרחבי חינוך בזמן מלחמה ומבקש מאיתנו להתבונן ברגישות חדשה על מצב של גלות בתוך הבית, על מצב של חיים שלא מתוך בחירה ועל המצלמה, הבוחנת את האפשרות לנראות. אל מול הפריים האחד, הלוכד את הרגע המכריע, כל אחת ואחד מהאמניות והאמנים מציע מהלך צילומי סדרתי, המציף סיפורים של מציאות חיים נסתרת מעין והופך כתמים עיוורים לחשופים ולנוכחים. ברוחו של ולטר בנימין, ניתן להגיד, כי ביצירתם, המגוללת סיפור של ניסיון ושל התנסות ולא רק של מידע ואינפורמציה, מתכוננת האנושות.

אבי סנן שרביט, אוצר התערוכה ומנהל בית הספר מוסררה לאמנות וחברה ירושלים, אוגוסט 2024

חינוך בזמן מלחמה

התערוכה **נדודי למידה**, עוסקת במרכזי הלמידה החדשים, שכינסו לתוכם באופן יצירתי ומעורר השראה קהילות של תלמידות. ים ושל מורות. ים מאזורים שונים בארץ, שפוננו על ידי מדינת ישראל בעקבות אירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל. הקמתם של מרחבי לימוד אלו הצביעה על סולידריות ועל דאגה חברתית רחבה. התערוכה מבקשת להשמיע את קולן של הקהילות המפונות תוך התמקדות בהיבטים שונים של חינוך בעת מלחמה.

לצד מרחבי הלימוד האלטרנטיביים, שיזמו משרד החינוך, העיריות והמועצות האזוריות הקולטות, נמצאו פתרונות נוספים: קהילות לימוד במרכז הארץ אירחו קהילות מפונות; קהילות מפונות אחרות מצאו חלופות לבתי ספר באיזורי הפינוי ויצרו בחללים אלטרנטיביים מערכת חינוך חלופית, המופעלת על ידי רכזי הקהילה ומתנדבים. לעיתים גם למרחבים אלו קמה חלופה עבור אותם תלמידים, שלא מצאו את מקומם במרחבי הלימוד המוכרים. מורים פנסיונרים חזרו למערכת; מורות חיילות תמכו בתלמידים; מתנדבים נטולי תעודת הוראה וניסיון הפכו למורים. תוכנית הלימוד התגמשה בעקבות כניסתם של בעלי ידע אחר, שאינו חלק מתוכנית הלימודים שבשגרה.

משיחות שהתקיימו בין האמניות. ים שהשתתפו בפרויקט לבין נשות חינוך ומורים, השתמע שצוותי החינוך עושים כל שביכולתם כדי ליצור לילדים, ואף לעצמם — כמי שחוו טראומה איומה, אובדן ואבל — מסגרת יציבה של שגרה ושל נורמליות, וכי רבים מהם רואים את עצמם כפליטים, שנעקרו מביתם.

בה בעת, המערכת החינוכית החדשה היוותה מעבדה חיה, הקוראת את השטח ובוחנת את מערכת היחסים המאתגרת והמשתנה בין המורות. ים לתלמידות. ים על בסיס יומיומי (למשל, הכרה בצורך בקרבה ובהכלה לצד שמירה על סמכות וריחוק מתבקש) ואת הצרכים החדשים, הנדרשים בעת חירום (כגון יצירת מודלים חדשים, המשלבים גם טיפול רגשי וחינוך לבתי פורמלי).

מרבית מנהלי המרחבים הכירו בחשיבות הפרויקט והתיעוד הצילומי, אך מן הסתם נתנו משקל רב יותר להגנה על הילדים, בנוסף לקושי הברור שקיים במערכות חדשות, שבריריות ועתירות אתגרים להיחשף לאנשים מן החוץ. כל מרחב לימוד וקהילה קבעו, מהי מידת החשיפה המתאימה להם, והצלמים פעלו במסגרת זו. לתצלומי הילדים נדרשו אישורי הורים, ובהיעדר אישורים אלו לא ניתן להציג חלק מן התצלומים.

בשל הרגישות הרבה צולמו העבודות במשך תקופה קצרה, מדצמבר 2023 ועד פברואר 2024. ממאי ועד אוגוסט 2024 התחדש השיח עם אנשי הקשר בקהילות המשתתפות, שסיפרו על מרכזי למידה שסיימו את תפקידם ונסגרו ועל קהילות המתכוונות לחזור לביתהן, על משפחות שהחליטו לקבוע את מושבן ביישובים אחרים או לצאת לטיול ארוך ברחבי העולם, ועל קהילות שבתין נחרב ומדברות על שיקום, ובחלקן שוררת עדיין אי-ודאות בנוגע לשנת הלימודים הקרובה.

אין זו הפעם הראשונה שאנו משתפים פעולה עם קרן טראמפ ומפנים זרקור למורות. ים במערכת החינוך הממסדית, במערכות לימוד אלטרנטיביות ובמרכזי למידה ברחבי הארץ. בשנת 2012, כחלק מעשייתו החברתית של בית הספר ובמסגרת אירועי 25 שנים להיווסדו, הפקנו את התערוכה "דרך מורה" בתמיכת קרן טראמפ, שביקשה לפתוח צוהר לשיח על דמות המורה בישראל בעידן של תמורות ולהציג מורים, התומכים בתהליך ההתפתחות של תלמידיהם ומביאים אותם להעצמה ולשינוי. התערוכה הוצגה במרכז עמיעד בתל אביב והשתתפו בה 30 צלמים וצלמות שהם גם מורים, המשתייכים לשלושה דורות.

מאז עברו 12 שנים, בהן שנות טלטלה גם במערכת החינוך בשל מגפת הקורונה, כניסת הזום והלמידה מרחוק, כניסת הבינה המלאכותית, המחליפה מבחנים ומורים, ותכנים לימודיים, הנלמדים ממורים גם באמצעות ערוץ הטיקטוק. מאז אוקטובר 2024 השתנתה שוב מערכת החינוך בדרום הארץ ובצפונה לבלי הכר, ועמה השתנו גם תפקידי המורה.

בתערוכה **נדודי למידה**, המוצגת בימים אלו בגלריה לאמנות של בית הספר מוסררה ובקמפוס הלימודי, מוצגות עבודות וידיאו וסאונד לצד גופי עבודה צילומיים מתוך המחקר שערכו הצלמות. ים בקהילות המפונים. שם התערוכה מתייחס למקום פיזי ונפשי; ללמידה, שהיא בבסיס התרבות שלנו, ולמצב ארעי, שבו מתקיימת תנועה כפויה בין מרחבים גיאוגרפיים.

חלק מן האמנים צילמו צוותי הוראה ותלמידים; אחרים התייחסו למרחבים אדריכליים בעלי שימושים שונים, שהוסבו לכיתות לימוד, אך נותרו בהם נוכחות ושיירים של מה שהיו בעבר: מקלט, אולם כנסים, לובי של מלון, מסדרון, מוזיאון.

מאחורי הקלעים של התערוכה נמצאת חברה בתהליכי שינוי ואי-ודאות, הבוחנת את ערכיה, את חינוך ילדיה ואת האתגרים חסרי התקדים שמציבה מערכת חינוך חירומית. מתוך המשבר והלמידה האלטרנטיבית, שנכפתה על ציבור רחב, עולה שוב השאלה באשר לתפקיד בית הספר ומוריו, ומה הם הנושאים הרלוונטיים ללמידה בעת הזו. כאוצרים וכאמנים, נחשפנו לאתגרים החדשים, העומדים בפני מורים בניסיונם ליצור עבור התלמידים מבנה יציב וברור, המהווה בסיס חיוני לחיי שגרה, ובה בשעה להפגין גמישות ויצירתיות באינטראקציה עם הילדות. ים ובפיתוח לימוד חוויתי ואף טיפולי, המאפשר לילדים לתת ביטוי למצוקותיהם.

אנו מודים לקרן טראמפ לחינוך, לדוברות משרד החינוך, למנהלי המרחבים ולצוותי ההוראה על נכונותם לאפשר לאמנים להיכנס לקהילות הרבות ולתעד את הפעילות במרחבי הלמידה. תודתנו לכל אנשי הקשר ולתלמידים הרבים ששיתפו פעולה, סיפרו סיפורים, צילמו והצטלמו. תודה לאמנים ולאמניות שלקחו חלק בפרויקט, וניסחו גופי עבודה מתוך מבטם הייחודי. כל המבטים כולם התכנסו לתערוכה זו, בזמן מורכב זה, רגע לפני פתיחת שנת הלימודים הבאה.

איילת השחר כהן אוצרת התערוכה ו**טלי רונם** עוזרת לאוצרים

נדודי למידה: חינוך בזמן מלחמה
Migratory Schooling: Education in Wartime
التربية زمن الحرب: هجرة التعلم

10.10.2024 — 16.8.2024

הגלריה לאמנות והקמפוס הלימודי של בית הספר מוסררה לאמנות ולחברה
מרכז קנדה, קומה 4, שכונת מוסררה, ירושלים
שעות פתיחה: א'-ה', 17:00-10:00

אמנים ואמניות

רלי ואבנר אברהמי, נסטון צבי איצקוביץ, מיכל חלבי, איליה פימוביץ,
רונה יפמן, נורית ירדן, יעקב ישראל, רון עמיר, רונית פורת, קיקי קרן-הוס

הקהילות

קריית שמונה, מטולה, שלומי, מועצה אזורית הגליל העליון — קיבוץ דן, קיבוץ דפנה, קיבוץ כפר גלעדי,
מועצה אזורית מטה אשר — ערב אל ערמשה, לימן, מועצה אזורית מעלה יוסף, ישובים בגליל העליון ובגליל
המערבי, שדרות, אשקלון, מועצה אזורית אשכול — קיבוץ כיסופים, קיבוץ מגן, קיבוץ יבול, קיבוץ בארי,
קיבוץ חולית, מועצה אזורית שער הנגב — קיבוץ כפר עזה, קיבוץ גבים, קיבוץ אור הנר

אתרי הצילום

מלון לייקהאוס כנרת, טבריה; גְבִימְזָרְע, קיבוץ מזרע; בית הספר רמות, חיפה; קיבוץ שפיים, מלון NYX,
תל אביב; סולריום, ים המלח; בית הספר החקלאי שיבלי, אום-אל'נם; אברהם הוסטל, תל אביב; מלון Enjoy,
ים המלח; בית הספר משיב הרוח, אולפנית בני עקיבא, תל אביב; בתי ספר באזור הכנרת; מלון יהודה, ירושלים;
מלון אוריינט, ירושלים; מכון כרם, ירושלים

אוצרי התערוכה: איילת השחר כהן, אבי סגן שרביט
עוזרת לאוצרים: טלי רומם
רכזת הפרויקט: דנה שחר

עיצוב גרפי: אבי בוחבוט
עריכת לשון ותרגום לאנגלית: דריה קסובסקי
תרגום לערבית: נוראף עתאמנה

התערוכה היא שיתוף פעולה בין קרן טראמפ לחינוך לבין בית הספר מוסררה לאמנות וחברה ע"ש נגר, ירושלים

